

Alexander Batthyány: A közömbösség legyőzése: Az értelem megtalálása változó korunkban [Die Überwindung der Gleichgültigkeit: Sinnfindung in einer Zeit des Wandels]
Ursus Libris, 2020, pp. 213. ISBN: 978-615-5786-29-7

DOMBRÁDI ZITA

Dombrádi Zita: INDIT Közalapítvány; dombradizita6@gmail.com

Zita Dombrádi: INDIT Public Foundation; dombradizita6@gmail.com

„Az tanúskodik rólunk, ami nélkülünk nem lenne.”

Mennyi szempont szerint olvas az olvasó, és milyen szubjektív az olvasás élménye, azt hiszem, ezt mindannyian tudjuk. Én magam segítő foglalkozású szakember vagyok, nem mellesleg olyan ember, aki élete tapasztalata és segítői élménye sommázatában épp egy olyan szakaszban él, ahol mind önmagában, mind az általa segítették esetében az öntranszcendencia képességét figyeli, kutatja, segíti annak kialakulását. Ebben az értelemben magasabb értékek felé fordulva keresi élete és hivatása értékeit és értelmét. Fontos állomást képez tehát Alexander Batthyány könyve épp ebben az életszakaszban.

Alexander Batthyány a bécsi Viktor Frankl Intézet tudományos vezetője. Emellett a Liechtensteini Nemzetközi Filozófiai Akadémia professzora és a Bécsi Egyetem előadójának.

A szerző kötetének rögtön az elején megfogalmazza könyve megírásának okát, amely szerint, ha a világunkban rögzül az érték és értelem nélküli beállítódás, akkor a világunk és a jövőnk kerül veszélybe. Kiinduló gondolata mögött mély társadalomkritika áll, melyben a materiális értékek kizárólagos hajszolását említi, szemben a szellemi értékekben rejlő lehetőségekkel.

A priori azzal a hiteles, logoterápiás beállítódással áll az ember eszményképe mellett, hogy az ember, mint született szellemi lény, szeretetből jön. A szeretet továbbításának képességét nem abban látja, hogy ki mennyit kapott, hanem hogy ő mennyit és mit tud adni ennek a világnak. Hiszi, mint minden hivatásában elkötelezett segítő, az ember jóságát és a világba jóságot, értéket behelyezni vágyó beállítódását. Ő maga is felszólítással él többször is kötetében, mint a logoterápia mestere, Viktor Frankl és tanítványa, eszmeiségének követője, Edith Eva Eger *A döntés* című könyvében, hogy ez a képesség nem annak függvénye, hogy mennyi sérülést hordozunk, hanem hogy miként döntünk arról, hogy sérülésünkkel együtt mit helyezünk el ebben a világban. Felhívja továbbá a figyelmet arra, amit gyakran elfelejtünk mi is és a klienseink is, hogy a szeretetet mint értéket és mint létünk alapját sohasem veszítjük el. Ennek nagyon fontos alapjaként említi a másik világába való behelyezkedésünk szándékát, amit Viktor Frankl-tól a „*bei Einander sein*”, a másiknál, vagyis egymásnál való létünk képességeként ismerünk.

A kötet számtalan részletében hordozza az önmagunkért és másokért vállalt felelősség eszmeiségét, nem mentve fel olvasóját az alól, hogy – bár valószínűleg nem ez a szerző

közvetlen szándéka, mégis – mély önmagába nézésre készítse. Alexander Batthyány ért ahhoz, hogy hogyan „fogja meg” olvasói kezét és vezesse végig az általa kijelölt úton, kellő határozottsággal, egy hittel és felelősséggel teli új világba.

Hivatkozva és hitelesen képviselve Viktor Frankl tanításait, felhívja a figyelmünket arra, hogy most az élet tesz fel kérdéseket, és nekünk kell ezekre a feltett kérdésekre válaszolni – ezzel akár a Covid-19-járvány okozta bizonytalanságok vonatkozásában, de tágabb perspektívában is, egy új beállítódást megmutatva.

A szeretetet és a gyűlöletet egymással szembeállítva arra utal, hogy ez sem attól függ, hogy mit kaptunk, hanem a döntésünktől, hogy mi magunkon belül melyiket választjuk, melyiket visszük tovább. A lelkiismeretre mint a „szív bölcsességére” hivatkozik, amelyet mindenki számára elérhetőnek, „meghallhatónak” titulál, amely megadja számunkra a valódi képességet önmagunk sérelmeinek túllépésére, a valódi öntranszcendenciára, amely képes bármely „tragédiát diadallá változtatni” – ahogy Viktor Frankl is vélte. Nem felejt el emlékeztetni bennünket arra, hogy a szeretet egy olyan képesség, amelyből bármennyit adunk, nem tűnik el, hanem hatványozottan visszatér.

Számomra a legörökökérvényűbb tanítás, amit a könyv hordoz, az az, amit a segítői munkám gyakorlásában számtalanszor megtapasztaltam, hogy minden segítői beavatkozás a jelenhez, a jelen eseményeihez van kapcsolva, mégis, érvényes megoldásai együttesen hatnak a múltra és a jövőre is. Ez a logoterápia mint segítői módszer célja és egyben eszköztára is. Viktor Frankl nem pszichologizált, nem keresett összefüggéseket a jelenben megjelenő tünetek mögött: különféle, sajátos módszerekkel dolgozott, amit Alexander Batthyány is meghivatkozik, úgymint a paradox intenció, a humor vagy az ironizálás. Mégis sokkal jobban felhívja a saját felelősségre, döntéseink mibenlétére a figyelmet, mintha a múltat analizáló jelleggel kutatnánk, és abból törekednénk megoldásokra. Hisz a frankli tanítás húzódik meg emögött is, mely szerint ott kezdődik el az ember szabadsága, ahol a „megváltoztathatatlan véget ér”.

A szerző szerint ez a gyógyulás, a gyógyulásunk útja, a másokba, a világba helyezett energia, amely visszahat a mi életünkre is.

Még arra is ad megoldást, hogy mi az a legfontosabb tényező, amely ennek akadályát képezi. A szeretettel szembeni félelmet említi, amely mint sokszor láthatatlan erő, ott áll a döntésünk útjában; amely felett természetesen a szabad döntésünk hatalma áll.

A szerző könyvében nem kifejezetten a segítői világnak szeretne segítséget, útmutatást nyújtani, hanem minden ember általános megszólításában gondolkodik, általános érvényű tanításokat közvetítve. Mégis, könyvismertetésemben szeretnék arra kitérni, hogy ennek a kötetnek hangsúlyozottan ott kellene lennie minden segítő foglalkozású szakember könyvespolcán. Nemcsak azért, mert életvezetési bölcseleteket tartalmaz, amely a segítői önismereti szinteket is mélyen érinti, mint például a hit és a szeretet képessége, hanem azért is, mert szembesít tipikus segítői hibákkal, és kitér azok megoldására. Képességként említi mind a normál, mind a segítői világban a félelem csökkentésének szükségességét, a megnyugtató, bátorító képességét, amely mindenkit jobb döntések meghozatalában segít.

Az egész könyvet áthatja a frankli gondolkodás, a logoterápia emberképe, amelyet meg lehet filozófiai úton is közelíteni, számomra mégis egy olyan ideális emberképet jelent, amely nemcsak a betegségek, a nehéz társadalmi jelenségek kiutat, hanem világunk jobbá tételének kulcsa is, amely egyben boldogulásunk, vagyis boldogságunk megvalósítható lehetősége.